

ОСВІТНІЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

EDUCATIONAL MECHANISM OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF REFORMING LAW ENFORCEMENT ACTIVITY

Сьогодні в суспільстві та правоохоронній системі зокрема, гостро стоїть питання впровадження концепції «Освіта протягом життя». Навчання протягом життя передбачає зростання інвестицій у людей і знання; набуття основних навичок, включаючи цифрову грамотність і розширення можливості для інноваційної, більш гнучкої форми навчання. Мета полягає в тому, щоб забезпечити людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання. Навчання протягом життя охоплює все цілеспрямоване навчання, формальне чи неформальне, з метою розширення знань, поліпшення навичок і компетентності.

Реформування будь-якої сфери суспільного життя, особливо в контексті забезпечення громадського порядку та безпеки соціальних систем, неможливе без трансформації освітньої складової. Особливо гостро дане питання постає в контексті підготовки правоохоронців нової формації. В умовах реформування виникає необхідність трансформації діючого освітнього механізму через зміни в організації освітнього процесу та трансформації змісту підготовки і перепідготовки правоохоронців.

У статті представлена практика зарубіжних країн щодо підготовки правоохоронців, яка в більшій мірі стосується підготовки фахівців для поліції. Проте для України вагомим проблемою на сьогодні є підготовка фахівців в закладах вищої освіти. Було представлено підхід до удосконалення освітнього механізму державного управління в сфері реформування правоохоронної діяльності. У дослідженні визначили основні положення, які представляє підхід до удосконалення освітнього механізму державного управління в сфері реформування правоохоронної діяльності. Визначили нові вектори застосування зарубіжного досвіду для профільних закладів вищої освіти, що у підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ України. Проаналізовано сучасні проблеми підготовки у закладах вищої освіти, а також запропоновано для їх вирішення наступні напрями удосконалення державного управління. Запропоновано напрями розвитку освітнього механізму. Завдяки запровадженню виділених напрямів удосконалення освітнього механізму з'являється можливість підвищити результативність реформування правоохоронної системи.

Ключові слова: державне управління; освіт-

ній механізм; підготовка правоохоронців; організація освітнього процесу.

Today in society and the law enforcement system in particular, the issue of implementing the concept of "Lifelong Learning" is acute. Lifelong learning involves increasing investment in people and knowledge; acquisition of basic skills, including digital literacy and empowerment for innovative, more flexible learning. The goal is to provide people of all ages with equal and open access to quality education. Lifelong learning encompasses all purposeful learning, formal or non-formal, in order to expand knowledge, improve skills and competence.

Reforming any sphere of public life, especially in the context of ensuring public order and security of social systems, is impossible without the transformation of the educational component. This issue is especially acute in the context of training law enforcement officers of the new formation. In the context of reform, there is a need to transform the existing educational mechanism through changes in the organization of the educational process and the transformation of the content of training and retraining of law enforcement officers.

The article presents the practice of foreign countries in training law enforcement officers, which is more related to the training of specialists for the police. However, a significant problem for Ukraine today is the training of specialists in higher education institutions. An approach to improving the educational mechanism of public administration in the field of law enforcement reform was presented. The study identified the main provisions that represent the approach to improving the educational mechanism of public administration in the field of law enforcement reform. New vectors of application of foreign experience for specialized institutions of higher education, which are subordinated to the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, have been identified. The modern problems of training in higher education institutions are analyzed, and the following directions of improvement of public administration are offered for their solution. The directions of development of the educational mechanism are offered. Thanks to the introduction of selected areas for improving the educational mechanism, it is possible to increase the effectiveness of law enforcement reform.

Key words: public administration; educational mechanism; training of law enforcement officers; organization of the educational process.

УДК 351.74

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-16-32>

Малишев К.В.

кандидат юридичних наук, асистент кафедри права та правоохоронної діяльності Державного університету «Житомирська політехніка»

Хробуст О.О.

здобувач кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Державний університет «Житомирська політехніка»

Постановка проблеми. Реформування будь-якої сфери суспільного життя, особливо в контексті забезпечення громадського порядку та безпеки соціальних систем, неможливе без трансформації освітньої складової. Особливо гостро дане питання стоїть в контексті підготовки правоохоронців нової формації,

тобто для реформованої правоохоронної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку освітнього механізму державного управління в сфері реформування правоохоронної діяльності було об'єктом дослідження вітчизняних та зарубіжних

вчених, зокрема: В. Авер'янова, М. Ануфрієва, О. Андрійко, С. Алексєєва, Г. Атаманчука, А. Альохіна, О. Бандурки, В. Бесчастного, Д. Бахраха, Л. Білої, К. Бельського, С. Гусарова, І. Голосніченко, В. Горшеньова, Д. Грицишена, І. Данильєва, Є. Додіна, С. Дубенко, В. Євдокимова, М. Іншина, Д. Калаянова, Р. Калюжного, С. Ківалова, Л. Ковалюка, В. Коваленко, А. Комзюка, Я. Кондрат'єва, О. Кононова, Ю. Козлова, В. Колпакова, В. Кравця, О. Крупчана, Б. Лазарєва, В. Малиновського, К. Малишева, Н. Матюхіної, В. Морозова, В. Манохіна, Т. Мотренка, Н. Нижника, О. Оболенського, В. Петкова, В. Плшкіна, В. Посмертного, О. Петришина, В. Попова, О. Рябченко, О. Синявської, Ю. Старілова, С. Студенікіна, І. Совгіра, М. Студенікіна, І. Шопіної, Ю. Шемшученко, Л. Явича, О. Якуби, М. Якимчука, С. Ярмиша, С. Ярового та інших. Зазначенні вчені здійснили вагомий внесок в розвиток системи підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронної системи.

Мета статті. Проаналізувати освітній механізм державного управління в сфері реформування правоохоронної діяльності.

Виклад основного матеріалу. «Однією з найбільш характерних рис сучасного суспільства є поглиблення взаємозалежності та взаємодії усіх його суб'єктів з одночасною зміною парадигм, притаманних попереднім етапам розвитку. Передусім це стосується суттєвого розширення поняття «забезпечення безпеки існування людства», що вимагає оновлення цілей виховання й освіти. Сучасна освіта перетворюється на одну із найбільш важливих складових соціально-економічного розвитку, як засіб для вирішення сукупності глобальних проблем, провідною з яких є забезпечення подальшого існування людства. У цьому контексті слід зазначити, що в умовах глобалізації та інтернаціоналізації світових систем саме на освіту покладається виконання однієї із головних функцій – забезпечення миру, свободи, суспільної справедливості і порядку» [2]. Саме в даному напрямку має розвиватися правоохоронна діяльність, що вимагає від системи підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронної системи особливого підходу до змісту та організації освітнього процесу.

Аналізуючи наукову літературу та офіційні документи щодо регулювання процесу підготовки правоохоронців в зарубіжних країнах нами визначено, що в країнах Європи не зважаючи на спільне законодавство Європейського Союзу, відсутні єдині підходи до організації та процесу навчання правоохоронців. В більшій мірі це пов'язано історичними та національ-

ними особливостями. Вагоме дослідження зарубіжного досвіду підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронної системи були здійснено В.В. Євдокимовим. Зокрема автором було обґрунтовано організаційні та методологічні положення підготовки поліцейський в Німеччині, Хорватії, Естонії, Нідерландах, Австрії, Латвії, Чорногорії та Польщі. На нашу думку досить позитивним при підготовці правоохоронців є досвід Німеччини, Британії та Бельгії. Це країни, яким властиві різні правові моделі й відповідно традиції в організації процесу підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронних систем. Саме тому розглянемо особливості зазначених систем підготовки кадрів на предмет запозичення в Україні.

Великобританія. «Що стосується системи освітніх установ поліції Великобританії, в цілому вона представлена навчальними центрами єдиним загальнонаціональним центром з підготовки керівних кадрів поліції - Коледжем підготовки кадрів поліції в м. Бремшіллі. У цьому коледжі, що входить в Асоціацію європейських поліцейських коледжів - Association of European Police Colleges (AEPS), навчальна програма основних факультетів приведена у відповідність з навчальними програмами більшості англійських університетів, і крім вивчення спеціальних правових дисциплін, включає заняття з загальної історії, соціології, економіки, літератури, англійської та іноземних мов. Для британської моделі професійної підготовки керівних кадрів поліції характерна максимальна її відкритість не тільки для національних загальногромадянських освітніх установ, але і для зовнішніх контактів. Завдяки цьому Коледж керівних кадрів поліції в м. Бремшіллі підтримує тісні контакти з рядом англійських і зарубіжних вузів: Оксфордським, Лондонським, Нью-Йоркським університетами, американським коледжем кримінального права імені Дж. Джебей, Академією ФБР і ін, обмінюючись з ними навчальними програмами, викладачами та слухачами» [1].

Особливостями навчального процесу щодо підготовки кадрів для правоохоронної системи є наступні:

- зміст навчальних курсів постійно оновлюється під потребу правоохоронної системи держави, зокрема національної поліції;
- при підготовці навчальних курсів особлива увага приділяється проблемам дотримання прав та свобод людини та місця поліцейського в їх дотриманні;
- освітній процес в Коледжі підготовки кадрів поліції в м. Бремшіллі організований таким чином, щоб забезпечити максимальну комунікацію між курсантами та студентами;

- найбільш актуальнішими питаннями, що розглядаються в навчальних курсах є питання корупції, тероризму, наркотиків, організованої злочинності;

- коледж проводить підготовку та перепідготовку правоохоронців для інших країн, зокрема для старших поліцейських та старших детективів;

- важливе значення при підготовці поліцейських приділяється оперативно-розшуковій діяльності.

В контексті зазначеного, вважаємо за необхідно визначити нові вектори застосування британського досвіду для профільних закладів вищої освіти, що у підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ України:

- впровадити демократичні основи підготовки курсантів, зокрема в частинні організації навчального процесу, індивідуального вектору навчання та приділення уваги суспільним дисциплінам;

- збільшити кількість кредитів для англомовних навчальних дисциплін, що стосуються діяльності зарубіжних правоохоронних органів.

Німеччина. Головною інституцією підготовки поліцейських в Німеччині є Вища школа поліції Німеччини в м. Мюнстер. «Це освітня установа, в якій організація навчального процесу структурно змінюється у зв'язку з введенням в 2006 році нової форми професійного навчання, відповідної принципам Болонського процесу. Зміни спричинили не тільки перейменування самого освітнього закладу, але і реорганізацію навчального процесу: навчальні програми придбали модульну структуру (19 модулів за конкретними напрямками діяльності), була введена кредитно-модульна система оцінювання отриманих знань» [1].

Особливостями організації освітнього процесу в даному закладі є наступні:

- особливою формою управління закладом є спеціальний представницький орган – Кураторіум. До складу даного органу входять представники федерації і земель. Метою діяльності Кураторіуму є професійний контроль за освітньою, виховною, науковою, фінансовою та іншими видами діяльності;

- обсяг державного замовлення строго регламентований, адже має відповідати кількості вакантних місць в правоохоронній системі та затверджується міністром внутрішніх справ;

Бельгія. «Професійна підготовка і випробувальний термін у кримінальній поліції Бельгії тривають один рік. Навчання претендентів на посади інспектора (8 місяців) і офіцера (8 місяців) проводяться в «школі кримінології і поліцейських наук». Основний курс підготовки співробітників жандармерії триває один рік.

Потім практика (один рік) в одному з оперативних (слідчих) відділів. Далі - після 3-х місяців навчання, заключний іспит. Унтер-офіцери можуть отримати звання офіцера після дворічного курсу навчання, що включає курс підготовки (9 місяців) у школі офіцерів. Зрозуміло, ще більш високі вимоги пред'являються до співробітників, які претендують на посади вищого начальницького складу поліції. Зокрема, офіцери жандармерії, щоб перейти в вищий офіцерський ранг (від майора і вище), протягом шести місяців повинні підготувати індивідуальну роботу за спеціальною темою і захистити її перед комісією. Після отримання даного рангу вони проходять додаткове професійне навчання. А офіцери поліції великих муніципалітетів Бельгії, щоб отримати вищий ранг комісара, повинні на додаток до навчання на вищому рівні відомчої професійної підготовки отримати ступінь з кримінології в університеті (тобто додатково до 3136 годинах поліцейського навчання ще чотири роки потрібно вчитися в університеті). Кінцевою метою професійної підготовки поліцейських - є підготовка кадрів до виконання різних завдань з пристосовуванням до різних вимог поліцейської організації, так само і до тих, заради кого вона існує. Під час проходження навчання основна увага приділяється формуванню професійних якостей і спеціальній правовій компетенції, формуванню моделі поведінки, яка дозволить дотримуватися правової культури під час правоохоронної діяльності» [1].

Існуючий перелік спеціальностей передбачає підготовку фахівців для правоохоронних органів за наступними спеціальностями:

- галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону», спеціальності: 251 «Державна безпека»; 252 «Безпека державного кордону»; 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»;

- галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність».

Так, за даними ЄДЕБО в Україні підготовку фахівців за спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність» здійснюють наступні заклади вищої освіти: Академії Державної Пенітенціарної служби; ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ; Донецькому державному університеті внутрішніх справ; Державний університет «Житомирська політехніка»; Західноукраїнський національний університет; Львівському державному університеті внутрішніх справ; Одеському державному університеті внутрішніх справ; Національний університет

Трансформація системи підготовки правоохоронців в контексті реформування правоохоронної системи

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ				
Мета – формування кадрового потенціалу правоохоронної системи через підготовку та перепідготовку правоохоронців для правоохоронних органів різних напрямів та сфер діяльності, без прив'язки до підпорядкування				
Завдання системи підготовки та перепідготовки та перепідготовки кадрів				
1. Формування ресурсного забезпечення системи підготовки та перепідготовки правоохоронців (матеріальне, кадрове, фінансове)	2. Формування єдиного всеукраїнського реєстру закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку та перепідготовку правоохоронців	3. Встановлення вимог до освітнього процесу щодо підготовки та перепідготовки правоохоронців в цивільних та галузевих закладах вищої освіти		
4. Трансформація системи фінансування підготовки та перепідготовки правоохоронців	5. Формування механізму постійного підвищення кваліфікації правоохоронців	6. Впровадження принципу «освіта протягом життя» в систему підготовки та перепідготовки правоохоронців		
Принципи функціонування та розвитку системи підготовки та перепідготовки правоохоронців				
Системності	Безперервності	Незалежності	Законності	Демократизму
Варіативності	Аполітичності	Компетентності	Прозорості	Рівності
Суб'єкти системи підготовки та перепідготовки правоохоронців				
<i>Суб'єкти формування та реалізації державної освітньої політики в сфер правоохоронної діяльності</i>		<i>Суб'єкти, що здійснюють підготовку та перепідготовку правоохоронців</i>		
Міністерство освіти і науки України – освітня складова		Профільні (відомчі) державні вищі навчальні заклади в підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ України		
Міністерство фінансів України – фінансова складова				
Міністерство внутрішніх справ України – організаційна складова		Цивільні заклади вищої освіти		
Правоохоронні органи (поза МВС) – організаційна складова		Тренінгові центри		
<i>Основні стейкхолдери – правоохоронні органи</i>				
<i>Ті, що створенні та функціонують</i>				
Національна поліція України		ОТГ – підготовка муніципальних шерифів	Бюро економічної безпеки	
Державне бюро розслідувань		Національна гвардія	Національне антикорупційне бюро	
<i>Ті, що пропонується створити</i>				
Бюро з протидії злочинам в сфері енергетики		Бюро з протидії виготовленню та розповсюдженню наркотиків	Бюро з протидії тероризму та екстремізму	
2. ПОРЯДОК ФІНАНСУВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ				
<i>Профільні заклади вищої освіти (в підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ України)</i>	<i>Цивільні заклади вищої освіти (в підпорядкуванні Міністерства освіти і науки України)</i>	<i>Приватні заклади вищої освіти (ліцензовані Міністерством освіти і науки України)</i>		
- бюджетне фінансування через Міністерство внутрішніх справ України; - кошти фізичних та юридичних осіб;	- бюджетне фінансування через Міністерство освіти і науки України; - кошти юридичних та фізичних осіб; - бюджетне фінансування на основі конкурсного відбору	- кошти юридичних та фізичних осіб; - бюджетне фінансування на основі конкурсного відбору		
Напрями трансформації фінансування:	- впровадити механізм конкурсного відбору виконавців державного замовлення на підготовку та перепідготовку кадрів для правоохоронних органів та забезпечити участь цивільних державних закладів вищої освіти;			
	- впровадити механізм можливості правоохоронним органам бути замовником підготовки та перепідготовки кадрів.			
	- фінансування міжнародних стажувань для викладачів в правоохоронних органах та закладах вищої освіти зарубіжних країн			
	- фінансування обміну студентів (курсантів) із зарубіжними закладами вищої освіти			

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ			
<i>Відомчі (профільні) державні заклади вищої освіти</i>		<i>Цивільні державні заклади вищої освіти</i>	<i>Цивільні приватні заклади вищої освіти</i>
1. Підготовка курсантів		1.1. Створення спеціалізовано факультету (інституту підрозділу); 1.2. Цивільна підготовка кадрів для правоохоронних органів	1. Цивільна підготовка кадрів для правоохоронних органів
2. Затвердження освітньо-професійної програми замовником (Міністерством внутрішніх справ)		2. Обов'язкова участь при формуванні освітньо-професійної програми правоохоронних органів	2. Рекомендується участь представників правоохоронних органів при формуванні освітньо-професійної програми
3. Практична підготовка на базі правоохоронних органів		3. Практична підготовка на базі правоохоронних органів	3. Практична підготовка на базі правоохоронних органів
4. Активізація обміну досвідом із зарубіжними закладами вищої освіти		4. Активізація обміну досвідом із зарубіжними закладами вищої освіти	4. Активізація обміну досвідом із зарубіжними закладами вищої освіти
5. Активізація академічної мобільності курсантів до правоохоронних органів зарубіжних країн		5. Активізація академічної мобільності курсантів до закладів вищої освіти зарубіжних країн	
4. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ			
Напрями підготовки		Освітня програма	Зміст підготовки (особливості)
Шифр	Спеціальність		
Профільні освітні програми			
262	<i>Правоохоронна діяльність</i>	Правоохоронна діяльність	Правова підготовка / Стресостійкість
		Криміналістика	Спеціальна підготовка в сфері криміналістичних досліджень та кримінології
		Охорона громадського порядку	Спеціальна фізична та вогнева підготовка
		Приватна детективна практика	Спеціальна детективна підготовка
262	<i>Правоохоронна діяльність (міждисциплінарні програми)</i>	Запобігання та протидія економічних злочинності	Підготовка за економічними дисциплінами
		Запобігання та протидія тероризму	Спеціальна психологічна, фізична та вогнева підготовка
		Запобігання та протидія кіберзлочинам	Підготовка з дисциплін в сфері кібербезпеки
		Запобігання та протидія злочинам в сфері енергетики	Спеціальна правова (галузева), економічна та технічна підготовка
		Профайлінг та психологія злочинця	Спеціальна психологічна підготовка
251	<i>Державна безпека</i>	Забезпечення внутрішньої безпеки держави	Спеціальна підготовка в сфері криміналістики
256	<i>Національна безпека</i>	Особиста та майнова безпека	Спеціальна фізична та вогнева підготовка
Суміжні освітні програми			
081	<i>Право</i>	Правове забезпечення правоохоронної діяльності	Спеціальна підготовка щодо правового забезпечення слідчих дій, охорони громадського порядку, управління правоохоронним органом
053	<i>Психологія</i>	Профайлінг	Спеціальна підготовка в сфері криміналістики та організації правоохоронної діяльності
125	<i>Кібербезпека</i>	Запобігання та протидія кіберзлочинам	Спеціальна правова підготовка та підготовка в сфері криміналістики
222	<i>Медицина</i>	Судово-медична експертиза	Спеціальна підготовка в сфері криміналістики

5. ПОРЯДОК АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»		
<i>Суб'єкти акредитації</i>	<i>Додаткові критерії (підкритерії)</i>	<i>Додаткові завдання для експертної групи для міждисциплінарних програм</i>
Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти	1. Оцінка спеціальної фізичної та вогневої підготовки	1. Встановити співвідношення між дисциплінами різних спеціальностей
Міжнародні організації, що здійснюють акредитацію освітніх програм (затвердженні НАЗЯВО)	2. Залучення представників роботодавців до освітнього процесу (не менше 25 % освітнього процесу забезпечують особи, що мають понад 10 років стажу в правоохоронних органах)	2. Встановити порядок оцінки програмних результатів за кожною спеціальністю
		3. Визначити актуальність міждисциплінарної програми

«Запорізька політехніка»; Національній академії внутрішніх справ; Університеті державної фіскальної служби України; Харківському національному університеті внутрішніх справ; Національний університет «Чернігівська політехніка»; Міжнародний гуманітарний університет; ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом»; Університет митної справи та фінансів. Фінансування за вказаними освітніми програми здійснюється лише за кошти юридичних та фізичних осіб;

Аналізуючи сучасні проблеми підготовки у зазначених закладах вищої освіти, пропонуємо для вирішення наступні напрями удосконалення державного управління (табл. 1).

Вище представлений підхід до удосконалення освітнього механізму державного управління в сфері реформування правоохоронної діяльності передбачає наступні положення:

1. Вихідними положеннями освітнього механізму є:

- під метою запропоновано розуміти формування кадрового потенціалу правоохоронної системи через підготовку та перепідготовку правоохоронців для правоохоронних органів різних напрямів та сфер діяльності, без прив'язки до підпорядкування. Відповідно до зазначеної мети визначенні завдання освітнього механізму, які визначають напрями реформування правоохоронної системи: формування ресурсного забезпечення системи підготовки та перепідготовки правоохоронців (матеріальне, кадрове, фінансове); формування єдиного всеукраїнського реєстру закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку та перепідготовку правоохоронців; встановлення вимог до освітнього процесу щодо підготовки та перепідготовки правоохоронців в цивільних та галузевих закладах вищої освіти; трансформація системи фінансування підготовки та перепідготовки правоохоронців; формування

механізму постійного підвищення кваліфікації правоохоронців; впровадження принципу «освіта протягом життя» в систему підготовки та перепідготовки правоохоронців;

- для ефективної реалізації реформ в правоохоронній діяльності система підготовки та перепідготовки кадрів має відповідати наступним принципам: системності (підготовка та перепідготовка кадрів має відбуватися систематично, а кожен новий етап навчання має бути логічним продовження розвитку компетенцій, що були набуті за попередніми видами навчання); безперервності (освіта та підвищення кваліфікації правоохоронців має відбуватися як безперервний процес, що дозволить постійно вдосконалювати компетенцію правоохоронців); незалежності (особа, що здобуває освіту за профільною спеціальністю, або правоохоронець, що підвищує кваліфікацію має бути незалежним щодо форм та змісту, та суб'єкту реалізації освітньої послуги); законності (підготовка правоохоронців має відповідати діючому законодавству та нормам державної політики в сфері освіти та правоохоронної діяльності); демократизму (заклади вищої освіти мають забезпечити індивідуальну траєкторію навчання студентів (курсантів)); варіативності (заклад вищої освіти має забезпечити варіативність вибору навчальних дисциплін); аполітичності (зміст освітньо-професійної програми має бути аполітичним); компетентності (організація та зміст навчального процесу має бути орієнтований на компетентнісний підхід); прозорості (заклад вищої освіти має забезпечити прозорість організації та змісту навчального процесу як для здобувачів так і для стейкхолдерів); рівності (заклад вищої освіти має забезпечити рівний доступ до освітніх послуг);

- суб'єктами системи підготовки та перепідготовки правоохоронців є наступні: 1) суб'єкти формування та реалізації дер-

жавної освітньої політики в сфер правоохоронної діяльності: Міністерство освіти і науки України – освітня складова; Міністерство фінансів України – фінансова складова; Міністерство внутрішніх справ України – організаційна складова; Правоохоронні органи (поза МВС) – організаційна складова; 2) суб'єкти, що здійснюють підготовку та перепідготовку правоохоронців: Профільні (відомчі) державні вищі навчальні заклади в підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ України; Цивільні заклади вищої освіти; Тренінгові центри; 3) основні стейкхолдери – правоохоронні органи: створенні та функціонують (Національна поліція України, ОТГ – підготовка муніципальних шерифів, Бюро економічної безпеки, Державне бюро розслідувань, Національна гвардія, Національне антикорупційне бюро); пропонується створити (Бюро з протидії злочинам в сфері енергетики, Бюро з протидії виготовленню та розповсюдженню наркотиків, Бюро з протидії тероризму та екстремізму)

2. Основними напрямками трансформації фінансування процесу підготовки та перепідготовки кадрів для правоохоронної системи є наступні: 1) впровадити механізм конкурсного відбору виконавців державного замовлення на підготовку та перепідготовку кадрів для правоохоронних органів та забезпечити участь цивільних державних закладів вищої освіти; 2) впровадити механізм можливості правоохоронним органам бути замовником підготовки та перепідготовки кадрів; 3) фінансування міжнародних стажувань для викладачів в правоохоронних органах та закладах вищої освіти зарубіжних країн; 4) фінансування обміну студентів (курсантів) із зарубіжними закладами вищої освіти;

3. Для цілей підготовки правоохоронців за різними сферами діяльності, пропонуємо на державному рівні затвердити наступний перелік освітньо-професійних програм: правоохоронна діяльність; криміналістика; охорона громадського порядку; приватна детективна практика. Важливого значення сьогодні набувають міждисциплінарні програми, які пропонуємо затвердити за наступним переліком: запобігання та протидія економічній злочинності (зв'язок із спеціальностями: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»);

запобігання та протидія тероризму (зв'язок із спеціальністю 052 «Політологія»); запобігання та протидія кіберзлочинам (зв'язок із спеціальністю 125 «Кібербезпека»); запобігання та протидія злочинам в сфері енергетики (зв'язок із спеціальностями 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та технічними спеціальностями); профайлінг та психологія злочинця (зв'язок із спеціальністю 053 «Психологія»). Міждисциплінарні програми дозволять підготувати фахівців за окремими сферами правоохоронної діяльності.

Висновки. Таким чином, запропоновані напрями розвитку освітнього механізму передбачають напрями удосконалення за наступними складовими: 1. загальні положення підготовки правоохоронців в закладах вищої освіти (визначено мету та завдання, обґрунтовано сукупність принципів та встановлено суб'єктів реалізації механізму); 2. порядок фінансування процесу підготовки правоохоронців в закладах вищої освіти (обґрунтовано необхідність затвердження механізмів конкурсного відбору виконавців державного замовлення; порядку правоохоронним органам виступати замовником підготовки та перепідготовки кадрів; фінансування міжнародних стажувань та обміну здобувачів); 3. організація навчального процесу щодо підготовки правоохоронців в закладах вищої освіти (визначено напрями організації навчального процесу в відомчих, цивільних та приватних закладах вищої освіти); 4. зміст підготовки правоохоронців в закладах вищої освіти (обґрунтовано необхідність заведення переліку освітніх програм за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»); 5. порядок акредитації освітніх програм за спеціальністю «правоохоронна діяльність» (визначено специфічні критерії оцінки якості програми). Запровадження визначених напрямів удосконалення освітнього механізму дозволять підвищити результативність реформ правоохоронної діяльності..

ЛІТЕРАТУРА:

1. Зарічанський О.А. Використання зарубіжного досвіду у процесі формування правової культури майбутніх правоохоронців. URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp4/vyhovanna/zarichanskij.pdf
2. Проблеми законодавчого закріплення поняття "правоохоронні органи". *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2009. № 3. С. 139-146.